

1. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2025/554
Toplantı Tarihi/Sayısı : 07.08.2025/54
Karar Numarası : 2025/477
Başvuran : U.A.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1) Antalya Y Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
2) Ödemiş T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın daha önce bulunduğu ve halihazırda barındırılmakta olduğu ceza infaz kurumlarında haksız disiplin cezası verildiği, zorunlu nakil uygulandığı, annesinin cenazesine katılamadığı ve hastaneye sevk ve ilaç reçetesi konularında problem yaşadığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Antalya Y Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu (KCİK) İdaresi tarafından 15 gün hücreye koyma disiplin cezası verildiğini ve zorunlu nakil uygulandığını,

b. Annesinin cenazesine katılma, revire çıkma ve koğuşuna dönme taleplerine rağmen taleplerinin yerine getirilmediğini, görüntülü görüşme ile cenazeye katılma talebinde bulunmasına rağmen bunun kabul edilmediğini,

c. 22/1/2025 tarihinde kalp krizi geçirdiğini ve Ödemiş Devlet Hastanesi Acil Servisine götürüldüğünü ancak 28/1/2025 tarihi itibarıyla reçete edilen ilaçların kendisine verilmediğini, iddia etmektedir.

3. Muhatap Antalya Y Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın İnfaz Kurumunda bulunduğu süre içerisinde 5 farklı eylemden dolayı disiplin cezası aldığını, bu nedenle hücreye koyma, bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma, ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma disiplin cezalarının uygulandığı,

b. Annesinin cenazesine katılma ve kalp krizi geçirdiğine ilişkin hususlarda Ödemiş T Tipi KCİK'ten bilgi alınabileceği,

c. Başvuranın hastaneye sevk, dış, psikiyatri tedavisi ve benzeri her türlü talebi doğrultusunda gerekli işlemlerin yapıldığı, talebi doğrultusunda sigara içilmeyen odaya alındığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

ç. Nakil talebinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından uygun görülmesi nedeniyle Ödemiş T Tipi KCİK'ye nakledildiği,

belirtilmiştir.

4. Muhatap Ödemiş T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın asayiş ve güvenlik nedeniyle Antalya Y Tipi KCİK'den nakil geldiği,

b. Antalya Y Tipi KCİK tarafından verilen 15 günlük hücreye koyma cezasının burada infaz edildiği,

c. Başvuranın annesi N.A.'nın vefat etmesi üzerine başvuranın cenazeye katılımı için gerekli işlemlerin başlatıldığı, ancak başvuranın cenazeye katılmasında güvenlik açısından tehlike bulunduğu ve başvuranın iyi halli olmadığı gerekçeleriyle Ödemiş Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından cenazeye katılımının uygun görülmediği,

ç. Disiplin cezaları olmasına karşın 13/1/2025 tarihinde 11:29-11:39 saatleri aralığında kardeşi A. A. K. ile 10 dakika telefon görüşü yaptığı,

d. Koşuş değişikliği talepli dilekçesine istinaden koşuşunun değiştirildiği,

e. 22/1/2025 tarihinde göğüs ağrısı şikayetine istinaden Kurum aile hekimi tarafından tedavi edildiği, daha sonra Ödemiş Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine sevk edildiği, başvuranın burada boğaz ağrısı şikayetinin olduğunu belirttiği, buna istinaden reçete düzenlenerek başvuranın taburcu edildiği, reçete edilen ilaçların 31/1/2025 tarihinde başvurana teslim edildiği,

belirtilmiştir.

5. Muhatapların cevabi yazılarına karşı başvuran tarafından özetle;

a. Zorunlu nakil ve hastaneye sevk konularında mağduriyetinin devam ettiğini,

b. Annesinin cenazesine katılamamasından dolayı manevi açıdan mağdur olduğunu, iddia etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)*"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Başvuru*"

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesi şöyledir: "(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir: "(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir."

11. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

12. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir: "(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

Başvuranın 15 gün hücreye koyma disiplin cezası uygulandığı iddiasına ilişkin olarak;

15. Başvuranın mezkûr iddiası kapsamında uygulanan cezanın hukuki olmadığını iddia ettiği anlaşılmaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

16. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Disiplin kurulu" başlıklı 24'üncü maddesi şöyledir: *"1) Disiplin kurulu; kurum müdürünün başkanlığında idare memuru, psiko-sosyal yardım servisinde görevli her meslek grubundan kurum müdürü tarafından seçilen birer temsilci, öğretmen, atölye şefi ile sorumlu infaz ve koruma başmemurundan oluşur. (2) Birinci fıkrada sayılan personelin tamamının kurumda bulunmaması hâlinde disiplin kurulu, mevcut olanlarla oluşturulur."*

17. Mezkûr Yönetmelik'in "Disiplin kurulunun görev ve yetkileri" başlıklı 30'uncü maddesi şöyledir: *"(1) Disiplin kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir: a) Hükümlülere uyarma, kınama ve bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezaları dışında kalan disiplin cezalarını vermek. b) İyi hâlin tespitine esas oluşturacak görüş bildirmek. c) 5275 sayılı Kanunda öngörülen hâllerde disiplin cezalarını kaldırmak. ç) Hükümlülere gelen veya hükümlüler tarafından gönderilen mektup, telgraf ve faks iletilerinden, mektup okuma komisyonu tarafından sakıncalı olduğu değerlendirilenlerin, ilgililerine verilip verilmemesine karar vermek. d) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek."*

18. 23/5/2001 tarihli ve 24410 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4'üncü maddesinde; hükümlülerin cezalarının infazına ilişkin şikâyetlerini inceleyip karara bağlamanın infaz hâkimliğinin görevi olduğu, 6'ncı maddesinde ise, infaz hâkimliğinin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren 7 gün içinde infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine itiraz edilebileceği düzenlenmiştir. Bu bağlamda başvuranın söz konusu disiplin cezasını verme yetkisinin Kurum İdaresinde olduğu, buna karşı yargı mercilerine şikâyet ve itiraz başvurusunun yapılabileceği tespit edilmiştir.

19. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

20. Başvuranın iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ve inceleme şartları taşımadığı gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın zorunlu nakil uygulandığı iddiasına ilişkin olarak;

21. Başvuranın mezkûr iddiası kapsamında uygulanan nakil işleminin hukuki olmadığını ifade ettiği anlaşılmaktadır.

22. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun 2022/966 sayılı kararı ile nakil işlemi incelenirken ceza

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

infaz kurumunun kapasitesi, güvenliği ve kurumda hangi suç türüne ait odaların bulunduğu, kişilerin can güvenliğine ilişkin olarak talepte bulunanın hasım olarak bildirdiği bir kişinin talep ettiği kurumda bulunup bulunmadığı gibi hususlar göz önünde bulundurulduğundan her talebin uygun değerlendirilemediği, ceza infaz kurumlarında bulunan mahpusların nakil taleplerinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ulaştığı anda talep edilen kurumların kapasitelerinin o günkü veriler göz önüne alınarak değerlendirildiği, ceza infaz kurumlarının kapasiteleri günden güne değiştiğinden Kurumumuz tarafından ceza infaz kurumlarındaki anlık kapasite değişikliklerinin ve her başvuranın nakil talebine ilişkin durumunun tespit edilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilerek nakle ilişkin başvuruların kötü muamele yasağı kapsamında ele alınabilecek bir nitelikte olmadığı ve bu sebeple ulusal önleme mekanizması kapsamında incelenemeyeceği sonucuna varılmıştır.

23. Bu doğrultuda; başvuranın Kurumun görev alanına girmeyen nakil talebinin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

Başvuranın annesinin cenazesine katılamadığı iddiasına ilişkin olarak;

24. Başvuran annesinin cenazesine katılamadığını ve görüntülü görüşmeyle katılma talebinin reddedildiğini iddia etmiştir.

25. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 8'inci maddesine göre; "(1) Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. (2) Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir."

26. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre, mahpuslara yakınlarının cenaze törenine katılmaları ve taziyeleri kabul etmeleri için izin verilmesi, Anayasa'nın 20'nci maddesinde düzenlenen özel hayata ve aile hayatına saygı hakkıyla ilişkilidir (AYM, *Beşir Doğan*, B. No: 2013/2335, 15/12/2015, para. 19; AYM, *Rasul Kocatürk*, B. No: 2016/8080, 26/12/2019, para. 31; AYM, *Ercüment Bengiler*, B. No: 2020/2379, 15/3/2023, para. 9).

27. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatları incelendiğinde; mahpusların yakınlarının cenaze törenlerine katılmaları için izin talep etmelerinin AİHS'in özel ve aile hayatına saygı hakkı başlıklı 8'inci maddesiyle ilişkilendirildiği görülmektedir (AİHM, *Waclaw Ploski/Polonya*, B. No: 26761/95, 12/11/2002).

28. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

29. Yukarıda alıntı yapılan AİHM ve AYM kararları çerçevesinde, mahpusların yakınlarının cenazesine katılımlarına ilişkin hususun özel ve aile hayatına saygı hakkı kapsamında olduğu görülmektedir. Dolayısıyla; başvuranın söz konusu iddiasının işkence ve kötü muamele yasağı ihlaline yönelik olmadığı, bu doğrultuda ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği değerlendirilen mezkûr iddianın Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın koğuşuna dönemediği iddiasına ilişkin olarak;

30. Başvuranın mezkûr iddiası kapsamında, koğuş değişikliği talebinin karşılanmadığını iddia ettiği anlaşılmaktadır.

31. 5275 sayılı Kanun'un "*İnfazda temel amaç*" başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasında; "*Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini etkileyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır.*"; "*Cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına uyma*" başlıklı 26'ncı maddesinin birinci fıkrasında; "*Hükümlü, hapis cezasının yerine getirilmesine katlanma ve bu amaçla düzenlenen infaz rejimine uygun tutum ve davranışlar içinde bulunmakla yükümlüdür.*" ve "*Hükümlünün barındırılması ve yatırılması*" başlıklı 63'ncü maddesinde; "*(1) Tehlikeli hâli bulunan hükümlü ancak bir veya üç kişilik odalarda, diğer hükümlüler ise kurumun fizikî yapısı, kapasite durumu ve güvenlik gerekleri göz önüne alınarak cezaevi yönetimi tarafından belirlenecek sayıda mahkûmun kalabileceği odalarda barındırılırlar. (2) Her hükümlüye yöresel iklime uygun nitelikte tek tip yatak ve yeterli sayıda yatak takımı verilir. (3) Kadınların erkeklerle, hükümlülerin tutuklularla, çocukların yetişkinlerle, örgüt veya çıkar amaçlı örgüt suçluları ile terör suçlularının Kanunda sayılan hâller dışında bir araya gelmelerine ve bağlantı kurmalarına izin verilmez. (4) Oda ve kısımlarda iklim koşulları göz önüne alınarak yeterli yer, ısı, ısıtma, havalandırma ve hijyen sağlanır.*" hükümleri yer almaktadır.

32. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*İdare ve gözlem kurulunun görev ve yetkileri*" başlıklı 28'inci maddesinin birinci fıkrası "*İdare ve gözlem kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir: (...) ç) Hükümlülerin kalmakta oldukları odaları değiştirmek. (...)*" hükmünü içermektedir.

33. İşkence ve kötü muamele ulusal ve uluslararası mevzuatta mutlak olarak yasaklanmıştır. Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7'nci maddesine göre; "*Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. Özellikle, hiç kimse kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulamaz.*" Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) "*İşkence yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesine göre; "*Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz.*"

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

34. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), kötü muamele konusundaki iddiaların uygun delillerle desteklenmesi gerektiğine işaret eder (AİHM, *Klaas/Almanya*, B. No: 15473/89, 22/9/1993, para. 30). *"İddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için her türlü şüpheden uzak, makul kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt, yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelere de oluşabilir."* (AİHM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161; AİHM, *Labita/İtalya*, B. No: 26772/95, 6/4/2020 para. 121). AİHM'e göre kanıtlar toplanırken tarafların takındıkları tutumlar dikkate alınmalıdır (AİHM, *Tanlı/Türkiye*, B. No: 26129/95, 10/4/2001, para. 109.) ve deliller yeterince sağlam, açık, birbiriyle uyumlu çıkarımların; aksi ispat edilemez maddi karinelerin bir arada var olmasıyla elde edilebilir (AİHM, *Subaşı ve Çoban/Türkiye*, B. No: 20129/07, 9/7/2013, para. 33).

35. AİHM, makul şüphe bulunmaması ya da bütün makul kuşkunun ötesinde şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak Mahkeme, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161).

36. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre kötü muameleye maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45). Benzer bir kararında AYM, *"Kötü muamele konusundaki iddialar, uygun delillerle desteklenmelidir. İddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için, her türlü şüpheden uzak, makul kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt, yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelere de oluşabilir. Bu bağlamda kanıtlar toplanırken tarafların takındıkları tutumlar dikkate alınmalıdır. Ancak bu uygun koşulların tespiti halinde bir kötü muamelenin varlığından bahsedilebilir."* şeklinde bir yaklaşım sergilemiştir (AYM, *Cezmi Demir ve Diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, para. 95).

37. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesi genel kural olduğundan hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen başvurular da açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. AYM, ispat yükümlülüğü başvurana ait olmasına rağmen başvuru tarafından soyut şekilde birtakım hükümlere atıfta bulunulması ancak söz konusu hükümlerin nasıl ihlal edildiğinin açıklanmaması ve ispatlanmaması durumunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir (AYM, *Muhittin Kaya*, B. No: 2013/1213, 4/12/2013, para. 32).

38. Koğuş değişikliği yetkisinin idari/fiziki nedenler gözetilerek Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu uhdesinde olduğu, kaldı ki başvuranın sağlık durumunu olumlu etkileyecek şekilde talebi doğrultusunda sigara içilmeyen koğuşa alındığının anlaşıldığı, bu bağlamda hak ihlali yapılmadığı değerlendirilmiştir.

Başvuranın kalp krizi geçirdiği, hastaneye sevk ve ilaç reçetesi konusunda problemler yaşadığı iddiasına ilişkin olarak;

39. Başvuran sağlık hakkının ihlali bakımından iddialarda bulunmuştur.

40. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin (İHEB), (1948), 5'inci maddesi *"Hiç kimseye işkence ya da*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

zalimce, insanlık dışı ya da aşaglayıcı muamele ya da ceza uygulanamaz." hükmünü içermektedir.

41. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi, (1966), Bölüm 3/Madde 12 "*Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, herkesin erişilebilir en yüksek bedensel ve ruhsal sağlık standardından yararlanma hakkını tanır.*" hükmünü haizdir.

42. 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri" başlıklı 71'inci maddesi "*Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir.*" hükmünü ihtiva etmektedir.

43. İşkence ve kötü muamele yasağı kapsamında devletin negatif ve pozitif olmak üzere iki çeşit yükümlülüğü bulunmaktadır. Devletin negatif yükümlülüğü bireyleri işkence, gayriinsani veya küçültücü muameleye ya da cezaya tabi tutmama sorumluluğunu içermektedir. Devletlerin pozitif yükümlülüğü ise etkin soruşturma yürütme, kötü muamele yasağının ihlali iddialarının aydınlatılmasını sağlama ve mahpus/lar-mahpus/lar arası ilişkilerin düzenli ve güvenli bir şekilde yürütülmesi hususlarını içermektedir.

44. Herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı Anayasa'nın 17'inci maddesinde güvence altına alınmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmış; üçüncü fıkrasında da kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağı, kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza veya muameleye tabi tutulamayacağı hüküm altına alınmıştır (AYM, *Cezmi Demir ve diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, para. 80). Bir eylemin kötü muamele olarak nitelendirilebilmesi için asgari ağırlık eşiğini aşmış olması gerekmekte olup bu eşik mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi etmenler ile muamelenin süresine, fiziksel ve ruhsal etkilerine bağlı olarak her somut olayda ayrıca değerlendirilmelidir (AYM, *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23). Ceza infaz kurumu koşulları olayın kendine özgü koşullarına göre değerlendirilmelidir. İddia konusu uygulamaların niteliğinin özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinin ötesinde asgari bir ağırlık derecesine ulaşmış olması gerekmektedir (AYM, *Raşit Konya*, B. No: 2017/26780, 28/6/2018, para. 50). Sağlığa ilişkin iddiaların tek başına kötü muamele yasağını ihlal edici bir nitelik taşımayacağı, asgari eşğin ötesine geçen destekleyici durumların da var olması gerektiği de belirtilmelidir (AYM, *Cengiz Yetgin*, B. No: 2019/39068, 14/6/2023, para. 67). AYM, ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutukluların sağlık nedenleriyle yaptıkları başvurularda, başvurunun ceza infaz kurumunda tutulma koşullarını, uygulanan tedavilerin kalitesini, başvurunun ceza infaz kurumunda tutulmasının sağlık durumu üzerindeki etkisini ve bu durumun zamanla gösterdiği değişim gibi konuları inceleyerek Anayasa'nın 17'inci maddesinde güvence altına alınan hakların ihlal edilip edilmediğini her olayın kendine has özelliklerine göre takdir eder (AYM, *Mete Dursun*, B. No: 2012/1195, 18/11/2015, para. 91).

45. AİHM, mahpuslara yeterli tıbbi bakımın sağlanmamasının asgari eşği aşan düzeyde kötü muamele oluşturabilmesinin ihtimal dahilinde olduğunu belirtmiştir (AİHM, *Wenerski/Polonya*, B. No: 44369/02, 20/1/2009, para. 58). AİHM'e göre, asgari şiddet düzeyi ve değerlendirilmesi göreceli ve değişkendir. Bu sebeple muamelenin süresine, fiziksel ve ruhsal etkilerine, kimi zaman mağdurun cinsiyeti, yaşı, sağlık durumu gibi hususlar göz önüne alınmak suretiyle genel ve kapsamlı bir değerlendirme yapılır (AİHM, *İrlanda/Birleşik*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Krallık, B. No: 5310/71, 10/9/2018, para. 162).

46. "İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahkûmları özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir. Ceza infaz kurumunda tutulmanın pratik gerekleri çerçevesinde mahkûmların sağlık ve esenlikleri gibi hususların yeterli bir şekilde güvence altına alınması ve mahkûmlara gerekli tıbbi yardımın sağlanması da insan onuruna yakışır koşulların sağlanması için gereklidir." (AYM, Turan Günana, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 39)

47. Avrupa İşkencenin ve İnsanlıkdışı veya Onurkırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesine (CPT) göre; mahpusların gözetim altında bulundukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (CPT, Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri Raporu, Strazburg, 1993, s. 2).

48. Devletler işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (AİHM, Kudla/Polonya, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94).

49. Bir mahpusun doktor tarafından muayene edilmesi ve bu bağlamda sağlık hizmetlerinden faydalanan olması doğrudan tıbbi yardımın yeterli olduğu anlamına gelmemektedir (AİHM, Hummatov/Azerbaycan, B.No: 9852/03 ve 13413/04, 29/11/2007, para. 116). Yetkililerin kişinin alıkonulduğu süre boyunca sağlık durumuna ilişkin kapsamlı ve düzenli kayıt tutması (AİHM, Khudobin/Rusya, B. No:59696/00, 26/10/2006, para. 83) ve tedavi hizmetlerinin hızlı, doğru ve sistematik olması da (AİHM, Melnik/Ukrayna, B. No: 72286/01, 28/3/2006, para. 104-106) devletin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında pozitif yükümlülükleri arasındadır. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, Blokhin/Rusya, B. No: 47152/06, 23/3/2016, para. 137).

50. Muhatap Kurumun cevapları ve yukarıdaki mevzuat, içtihatlar ve sözleşme hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, başvuranın sağlık dosyasının düzenli olarak tutulduğu, talebi/talepleri doğrultusunda (yoğunlukla dış hastalıkları ile ilgili olduğu anlaşılan) ilgili hastanelere sevkinin sağlandığı, hastalıkları konusunda detaylı bir takibin sağlandığı, hastalıklarına dair ilaç reçetesinin yapılarak başvurana teslim edildiği, reçetelerin altında başvuranın el yazısıyla yazıldığı anlaşılan "teslim aldım" ibaresinin imzalı bir şekilde bulunduğu, başvuranın kalp krizi geçirdiğine dair kanıtlayıcı herhangi bir belgenin bulunmadığı anlaşıldığından, bahsi geçen iddialar kapsamında hak ihlali bulunmadığı değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

7/8/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Üye

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No: